

δρα, ἐστάθη πάντοτε λυπημένη καὶ ἐφάνη οὐσα βαθέως ἀσθενής· ἐπὶ τέλους ὁ Θεὸς ἔλαβεν οἶκτον τῆς ἀθλιότητος αὐτῆς, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ μῆνες ἀφ' οὗτου ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

Διαρκούσης τῆς διηγήσεως ταύτης, τὸ πρόσωπον τοῦ ὀδοιπόρου ἠλλαξε πολλάκις χροιάν· ὅτε μὲν ἦτο κυανωπῆς ὠχρότητος, ὅτε δὲ νοσηματικὴ ἐρυθρότης ἀντικαθίστα τὴν ὠχρότητα ταύτην. Ἐπὶ ταῖς τελευταίας λέξεις τῆς χωρικῆς ὁ ξένος, ἄφησεν ἣν εἶχε στήριγμα βράβδον, καὶ στερηθεὶς τὰς δυνάμεις του ἀφέθη νὰ πέσῃ ἐπὶ τινος ἔδρας.

«Τί ἔχετε, κύριε ὀδοιπόρε; εἶσθε λοιπὸν λίαν ἀπνηυθηκώς; ἤρώτησεν αὐτὸν ζωηρῶς ἡ χωρικὴ· ἴσως πεινᾶτε; ἴσως διψᾶτε;» Καὶ λέγουσα τὰς λέξεις ταύτας ἔτριξε νὰ ζητήσῃ τι ἐν τῷ παρακειμένῳ δωματίῳ.

«Ὁ ξένος ἄφησε νὰ πέσῃ θλιβερῶς ἡ κεφαλὴ του ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ, καὶ ἐφέλλισε τοὺς ἰξῆς λόγους, ἀλλὰ τόσον ἐλαφρῶς, ὥστε ἐφαίνετο προφέρων αὐτοῦς μόνον δι' ἑαυτὸν· τὰ χεῖλη του προέδιδον ἀκουσίως τὰς κινήσεις τῆς καρδίας του.

«ἀλλ' ἐν μὲν περιέμεινες, Ὀλδυνα!... μὲ προέλαβες...»

Ἡ χωρικὴ ἔφθανε τὴν στιγμήν ἐκείνην φέρουσα γάλα καὶ ἐν τεμάχιον ἄρτου.

«Κύριε ὀδοιπόρε, λέγει, λάβετε αὐτὸ διὰ ν' ἀναλάβετε ὀλίγον τὰς δυνάμεις· εἶνε πᾶν ὅ,τι ἔχω, ἀλλὰ σὰς τὸ προσφέρω ἐκ καλῆς καρδίας.»

Ὁ ὀδοιπόρος ἐκύταξε τὴν γυναῖκα ταύτην μὲ ὀφθαλμούς, ἐν οἷς ἐξωγραφίζετο βαθυτάτη ταραχὴ, καὶ εἶπε μετὰ μιᾶς στιγμῆς παῦσιν.

— Σὰς εὐχαριστῶ, καλὴ μου γυνή, δὲν πεινῶ· εὐαρεστήθητε κάλλιον νὰ μοὶ εἴπητε ποῦ εἶνε τεθαμμένη ἡ Ὀλδυνα καὶ νὰ μοὶ δεῖξητε τὸν τάφον τῆς.

— Ἐξερχόμενος τοῦ χωρίου, θὰ παρατηρήσητε μετ' ὀλίγον τὸ κοιμητήριον, καὶ θ' ἀναγνωρίσητε εὐκόλως τὸν τάφον τῆς· δὲν ὑπάρχει ἀκόμη χόρτον ἀλλ' εἶνε κεκαλυμμένος μὲ τὰ ἀνθη, ἅπερ αἱ νέαι κόραι ὑπάγουσι ν' ἀποθέσωσιν ἐπ' αὐτοῦ πᾶσαν πρῶταν.

Ὁ ξένος κῦχαρίστησε τὴν καλὴν χωρικὴν καὶ ἐξῆλθε μὲ σφάλλον βῆμα. Ὁ κύων τὸν περιέμενε ἐπὶ τῇ πύλῃ, καὶ ἤρξατο πάραυτα θιωπεύων αὐτόν, ὡς εἰ καθ' ὅλον τὸ διάστημα ἐκεῖνο ἦν ἀνήσυχος περὶ τῆς τύχης του.

«Κύριε ὀδοιπόρε, ἤρώτησεν ἡ χωρικὴ, ἐκπεπληγμένη ὑπὸ τῆς διαγωγῆς τοῦ ξένου καὶ τῆς ἀγάπης, ἣν ἐδείκνυεν αὐτῷ ὁ Φάγγ, μήπως ὁ κύων οὗτος σὰς ἀνήκέ ποτε;

— Ἦλθε μόνος εἰς προὔπαντησίν μου, καὶ μόνος μ' ἀνεγνώρισεν, εἶπε βαθέως στενάχας.

— Ἄ! δὲν ἀπατῶμαι λοιπὸν τότε, εἶσθε ὁ Ἀδάμ, ὁ σύζυγος τῆς Ὀλδύνης;

— Ὁ Ἀδάμ, ναί, εἶμαι ὁ δυστυχῆς Ἀδάμ!

Δάκρυα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς καλῆς γυναίκης, ἤθελε νὰ προσθέτῃ λέξεις τινάς, ἀλλ' ὁ Ἀδάμ ἦτο ἤδη μακρὰν.

Διευθύνθη πρὸς τὸ κοιμητήριον· ὁ Φάγγ τὸν ἠκολούθει πάντοτε.

Ἡ νύξ ἐγένετο βαθεῖα. Ἡ χωρικὴ ἐνόμιζεν ὅτι ὁ Ἀδάμ θὰ ἐπανήρξατο, ἀλλὰ ματαίως τὸν περιέμενε. Ἀπὸ τοῦ καιροῦ ἐκεῖνου δὲν τὸν ἐπανεῖδον πλέον ἐν τῷ χωρίῳ· ἀλλ' οὐδὲ τὸν γηραιὸν Φάγγ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΛΕΙΝΙΑΣ

II.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΟΥΑΤ (WATT)

Γεννηθεὶς ἐν Γερηνόκῃ τὸ 1736—Ἀποθανὼν ἐν Χετφέλδῃ τὸ 1819.

Ἐάν, προκειμένου περὶ τῆς ἐφευρέσεως τῆς ἀτμομηχανῆς, ἡ Γαλλία δύναται νὰ σεμνύνηται, ὅτι ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα Κῶς καὶ τὸν Λιονύσιον Παπῖνον, ἡ Ἀγγλία δύναται πολλῶ δικαιότερον ἐτι ν' ἀνακηρύξῃ, ὅτι εἰς ἓνα τῶν υἱῶν τῆς οὐραίας ὁ κόσμος ὀλόκληρος, οὕτως εἶπεῖν, τὴν δημιουργίαν τῆς νέας κινητικῆς δυνάμεως. Δι' ὧν ἐπήνεγκε τελειοποιήσεων εἰς τὴν γνωστὴν μὲν καὶ ἐν χρήσει ἤδη, ἀλλ' ἀτελῆ καὶ σχεδὸν ἀνωφελῆ ταύτην μηχανήν, ὁ Οὐάτ τῷ ὄντι ἔδωκεν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἐργασίαν, ὑπερ ἑμελλε νὰ δεκαπλασιάσῃ τὰς δυνάμεις τῆς ἐργαλείου. Ὁ Ἰάκωβος Οὐάτ γεννηθεὶς ἐν Γερηνόκῃ τὴν 19 Ἰουνίου 1736 ἔλαβε στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν ἐν ἐνὶ τῶν δημοσίων καὶ ἀμίσθων ἐκείνων σχολείων, εἰς ἃ ὁ σκοπτικὸς λαὸς οὐραίας βεβαίως τὴν διανοητικὴν αὐτοῦ ὑπεροχὴν φιλάσθενος καὶ λίαν ἀδύνατος τὴν κράσιν ἔλαβεν ἐνωρίτατα τὰς ἀποχωρητικὰς ἐκείνας καὶ φιλοπόνους ἐξεις, ἀνευ ὧν, ὡς τὸ εἶπεν ὁ Ἀραγῶ, εἶνε σπά-

νιον νὰ κάμωσι μεγάλα πράγματα. Δι' αὐτῆς αὐτῆς ὧν εἰσῆλθεν ὡς μαθητευόμενος παρὰ τινι μικρῷ κατασκευαστῇ μαθηματικῶν ὀργάνων. Πεποικισμένος μὲ θαυμάσιον ὀργανισμόν, ὁ νέος ἐργάτης δὲν ἠρέσθη, νὰ προσηλόνῃ τὰς δυνάμεις του εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ· ἡ χημεία, ἡ φυσικὴ, ἡ ἱατρικὴ καὶ αὐτὴ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἐγένοντο ἀλληλοδιαδόχως τὸ ἀντικείμενον τῶν σπουδῶν του. Εὖρε καὶ τὸν καιρὸν νὰ μάθῃ καὶ γνωρίσῃ τὰς κυριώτερας γλώσσας τῆς Εὐρώπης, καὶ ἠδυνάθη ἀκόμη νὰ οἰκονομήσῃ στιγμὰς σχολῆς, ἵνα συνθέσῃ τινὰς ποιήσεις. Ἐν ἡλικίᾳ εἴκοσι καὶ ἐνὸς ἐτῶν ὁ Οὐάτ διωρίσθη ἐπιμελητῆς τῆς συλλογῆς τῶν προτύπων τῶν μηχανῶν ἐν τῷ τῆς Γλασκόβης πανεπιστημίῳ. Τρία ἔτη ὑστερώτερον ἀποκαθιστάτο ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὡς πολιτικὸς γεωμέτρης. Ἀπὸ ταύτης τῆς ἐποχῆς χρονολογοῦνται αἱ ἐργασίαι, αἵτινες ἔμελλον νὰ καταστήσωσι τὸ ὄνομά του ἐς αἰεὶ περίφημον, πρὸ πάντων δὲ ἐν τῇ πατρίδι του. Ὅτε οἱ καθηγηταὶ τοῦ πανεπιστημίου ἔδασαν αὐτῷ πρὸς ἐπιδιόρθωσιν ἀτμομηχανῆν καλουμένην τοῦ Νιουκόμην, ὁ Οὐάτ τὴν ἐμελέτησε βαθέως καὶ παρετήρησε τὰ ἐλαττώματα αὐτῆς. Ἐσχε τὴν ἐπιτυχῆ ἰδέαν νὰ προσθέτῃ εἰς τὸ σῶμα τῆς ἀντλίας σωλῆνα, εἰς ἣν μετέβαινε ὁ ἀτμὸς μετὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ ἀποτελέσματος αὐτοῦ, καὶ ἐν ᾧ ἐγένετο δεκτὸν τὸ ῥίμμα ψυχροῦ ὕδατος, ὅπερ συνεπύκνου αὐτόν, τοῦ σώματος τῆς ἀντλίας διατηροῦντος οὕτω τὴν ἑαυτοῦ θερμότητα. Ἡ ἐφευρέσις τοῦ ψυγείου τούτου ἐγένετο ὁ πρῶτος αὐτοῦ τίτλος εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν μεταγενεστέρων. Εἰς τὸ μέγιστον τοῦτο βῆμα, ὅπερ δι' αὐτοῦ ἔκαμεν ἡ κατασκευὴ τῶν μηχανῶν, παρεκλούθησε πλῆθος τελειοποιήσεων, οὐχ ἥττον σπουδαίων· τὸ περίβλημα τοῦ κυλίνδρου, ἡ μὲ διπλῆν ἐνέργειαν μηχανὴ, τὸ ἐναρθρῶν παραλληλόγραμμον, ἡ ἐκτόνωσις τοῦ ἀτμοῦ, κτλ. κτλ. Ὁ Οὐάτ εἶνε ἐπίσης ὁ ἐφευρέτης τοῦ πρὸς ἀντιγραφὴν τῶν ἐπιστολῶν πιεστηρίου, καὶ τὸ ὄνομά του εἶνε συνδεδεμένον μὲ μίαν τῶν μεγίστων ἀνακαλύψεων τῆς νέας ἐπιστήμης· τὴν ἀποσύνθεσιν τοῦ ὕδατος.—Ὁ μεγαλοφυῆς οὗτος ἀνὴρ, ὁ περίφημος οὗτος τεχνίτης, ὁ καθολικὸς οὗτος σοφός, οὐτεὶνος τὸ μείλιχον καὶ τὸ ἀπλοῦν ἐνεκωμιάσθησαν, ἀπέθανεν ἐν Χετφέλδῃ τὴν 25 Δεκεμβρίου 1819, ὁγδοηκοντακαιρῆς τῆς.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΛΕΙΝΙΑΣ.